

H
4583

W. F. K. Christie

Indbydelse
til et nytt et museum
i Bergen.

Bergen 1825.

962022319

EX LIBRIS
J. B. HALVORSEN

Indbydelse

til at oprette

Et Musæum og Naturalie-Cabinet

i Bergen.

Uagtet Bergens Stift er rigt paa herlige Monumenter fra Oldtiden, har ves der dog kun liden Oplysning om disse. Bantastene — Erindringer om Forfædres store Bedrifter eller om berømte Mænd — henstaae ukjendte, og Grav-Minder fra sjerne Tid henligge ulæste, uforstaaede og ringede. Tid efter anden støder Jorddyrkeren, medens han graver i Jordens Skjod, paa kostelige Vaaben, Smykker, Huisgeraad, Mynter eller andre Reliquier fra Fortiden; men han aner ikke at de kunne have nogen Værd, naar de ikke bestaae af ædle Metaller. Han er derfor ligegyldig ved deres Behandling, og giver dem ofte til Priis for Odelæggelse og Glemsel. Mangfoldige, høist mærkelige, Levninger fra Oldtiden ere saaledes tabte i den forbigangne Tid. Andre have vel undgaaet at odelægges, men de ere deels henfærdte til Udlandet, deels beroende hos Personer, som maaskee ikke forstaae at benytte eller vurdere dem. Hvormeget derved er bleven tabt for Historien og Videnskaberne i Almindelighed, lader sig ikke beregne, men at Tabet er stort, kan neppe kaldes i Tvivl.

Ikke mindre rigt torde Bergens Stift vel være paa Fiske, Søe-Væxter, Planter, Mineralier, Petrefacter m: m:, som enten ere ukjendte, eller dog saa ufuldkommen kjendte, at de burde noiere undersøges. Der gives maaskee ogsaa hist og her i Stiftet Konssager, som det var Umagen værd at see opbevarede og fremstillede for Efterverdenen.

Enkelte private Mænd have vel baade forhen og i de senere Tider anvendt en roesværdig Omsoarg for at indhente Oplysninger om saadanne Monumenter, Naturalier og Konssager, saavelsom for at gjøre Samlinger deraf; men Oplysningerne ere deels tabte, deels adspredte paa mange forskjellige Steder, og Samlingerne ere desvæerre for det meste bleve adspaltede ved Eiernes Død, saa at der inden kort Tid ei har været Spor af dem at finde.

Det synes mig derfor gavnligt, at tænke paa en Forening imellem oplyste, for Videnskaberne og Konsterne i Almindelighed og for Historien i Særdeleshed nidkjære, samt for Norges Ære og Nationalitet omhyggelige Mænd, i det Niemed, at tilvejebringe i Bergen en offentlig Samling, bestaaende af Mindesmærker fra Oldtiden, eller Oplysninger om og Tegninger af disse, saavel som af Kunstproducter, indenlandske Naturalier, m: m: Nytten af en saadan Samling lader sig ikke forud i det Hele beregne; men hoist sandsynligt er det: at Samlingen vil kunne tjene til at udbrede Lys i den norske Historie, og at redde fra Undergang Minder om Fortiden: at lære mere at kjende en eller anden af de Skatte, som Klipperne, Jorden eller Havet indeslutte, og at give Anledning til, at Landets Indbyggere hørte Fordele deraf: at uddrede Smag og Sands for Naturens Studium: at give Indenlandske og Fremmede, som besøge Bergen, Leilighed til, paa en let og behagelig Maade at gjøre sig bekendte med nogle af de Mærkværdigheder, som Stiftet har at fremvise: og at lette Videnskabsmænd de besværlige, ofte lidet hensigtsvarende Rejser, de frivold foretage i Stiftets forskjellige Egne, samt anspore dem til andre, heldigere Resultater lovende, Rejser og Undersøgelser, m: v:.

Evente af Norges Stiftssteder ere allerede i Besiddelse af saadanne Samlinger. Christiania har længe haft den Reichmanske Samling. Selskabet for Norges Vel og Universitetet, saavel som Kunst- og Tegneskolen har senere forskaffet den flere. Trondhjem besidder en Samling, det Kongl. norske Videnskabs Selskab tilhørende.

At Bergen, som i mange andre Henseender ikke staaer tilbage for hine Stæder, heller ikke i denne maatte vige for dem, synes mig at være usikkert, ei alene for Bergenhuserne, men endog for hele Riget.

Jeg giver mig derfor den Ære herved offentligen at indbyde Fædrelandsfædede Mænd, i og udenfor Bergens Stift, til at træde sammen i en Forening, hvis Døds med skal være: at tilvejebringe i Bergen et Museum af Oldsager og Kunstsager, og et Naturaliekabinet af indenlandske Naturalier. Denne Samling skal søges tilvejebragt, deels ved frivillige Gaver af dem, som maatte være eller komme i Besiddelse af Oldsager, Naturalier eller Kunst-Producter, og være besjelede af saadan Aand, at de vilde skænke dem til offentlig Brug, deels ved aarlige Pengebidrag af Foreningens Medlemmer til Indkjøb af Sager, som kunne være tjenlige for Samlingen og erholdes for Penge. Samlingen skal staae under Bestyrelse og Tilsyn af en Direction i Bergen, og til visse Tider, samt under visse Betingelser blive at see for Byens og Stiftets Indbyggere, saavel som for Fremmede. Foreningen burde ligeledes igjennem Directionen sørge for, Tid efter anden at bekendtgjøre ved

Trykken de mærkværdigste Stykker, som indkomme i Samlingen, tilligemed Afhandlinger, Oplysninger og Forklaringer om disse, saavel som Afriids deraf, forsaavidt saadanne maatte behøves.

Enhver, der tegner sig som Medlem af denne Forening, forpligter sig derved at betale aarligen, til Opnaaelse af Foreningens Niemed 1 Spd. Fra denne Forpligtelse undtages:

1. De, som paa engang give en bestemt Sum, i det ringste 25 Spd., til det nævnte Niemed.
2. De, som skænke Samlingen Oldsager, af udmærket Sjeldenhed, eller Naturalier eller Konst:Producter, som kunne ansees at være idermindste af 25 Species. Værdie.
3. De, som udarbejde og tilstille Directionen saadanne Afhandlinger, som den anseer kvalificerede til at bekendtgjøres ved Trykken.

Disse ere Grundtrækkene til en saadan Forening, som den, jeg ønskede at see istandbragt. Dersom Hoved-Ideen skulde vinde Bifald, og Foreningen komme i Stand, da kunne Medlemmerne selv nærmere bestemme og modificere Planen.

Jeg giver mig videre den Ære at indbyde Enhver, som maatte ynde Ideen om en saadan offentlig Samlings Oprettelse i Bergen, og tillige være i Besiddelse af Noget, der kunde tjene til Samlingens Istandbringelse, at skænke dette dertil. Blandt de Ting, jeg har tænkt mig, som ønskelige i en saadan Samling, vil jeg her nævne følgende:

1. Oldsager, saasom: Vaaben og andre Instrumenter, Primstave, Huusgeraad, Smykker, Urer eller Urke:Krukker ic. fra Oldtiden.
2. Gamle Pergament:Skjoder, Diplomer og Breve, Domme eller andre Rettergangs:Forhandlinger.
3. Tegninger og Beskrivelser af Bautaestene, Ligstene eller andre deslige Ting fra Oldtiden.
4. Kartter over mærkelige indenlandske Steder eller Ruiner.
5. Mineralier, Conchylier og Petrefacter.
6. Sjeldne Fiske og Dyr, enten udstoppede eller satte i Spiritus.
7. Insecter og udstoppede Fugle.
8. Planter og Søe:Væxter.
9. Mynter.
10. Konstproducter af Metal, Been, Træ, ic., saavel som Malerier og Tegninger, der kunne ansees at have Værd.

11. Bøger, Manuscripter og Kartter, som kunne være nyttige til Opnaaelse af Foreningens Nøiemed.
12. Levninger af den catholske Cultus, saasom Rogelse og Vievands.Kar, Crucifixer, Helgenbilleder &c.

Over Alt, hvad der saaledes maatte blive skænket til Samlingen, skal der blive holdt det en Protocol, hvori saavel Gibernes Navne, som Forregnesser over de gjorte Gaver skulle indføres. Denne Protocol skal, saasnart og saalænge Samlingen udstilles til Skue, ligge til Eftersyn for Enhver. Jeg har Haab om, ved Stifts-Directionens Bistand, at erholde et Locale til Samlingens hensigtsmæssige Opbevaring. De Gaver af Penge eller Andet, som nogen Belynder maatte give til det omhandlede Museum og Naturaliekabinet, skulle blive modtagne og opbevarede af mig, i Forening med Dhr. Biskop Neumann, Consul N. Konow, Overlærer Sagen, Apotheker Bull, Apotheker Monrad og Sprog lærer Forwald, hvilke, som Belyndere af og Deeltagere i denne Forening, indtil videre, blive Bestyrere deraf.

Forsaavidt som Gaverne bestaae i Oldsager eller Naturalier, anmodes Giberne om, at være uleiligede med at opgive, hvor det Givne er fundet, eller hvorfra det siges at være kommet. Omendstjondt jeg ikkun har tænkt mig Samlingen som bestaaende af indenlandtske Sager, vil dog Bestyrelsen taknemmeligen modtage de udenlandtske, som nogen Belynder maatte skænke, da de kunne blive tjenlige som Midler til at skaffe Samlingen indenlandtske Sager tilbyttede.

Jeg har nu udkastet Ideen. Det skulde være mig kjært, om den maatte vinde Landsmænds og Medborgeres Biesald og kraftige Understøttelse, hvortil jeg, i Haab om dens Gavnlighed, ønsker den paa det bedste anbefalet.

Bergen, den 25de April 1825.

C h r i s t i e,

Stiftamtmand.